

ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA PŁOCKA DS. KOMUNALNYCH

Płock, dnia 30.05.2019 r.

WOP-I-ZO.0003.358.2019.AK

Pani Małgorzata Struzik

Pani Anna Derlukiewicz

Pan Tomasz Kominek

Pan Lech Latarski

Radni Miasta Płocka

Szanowna Pani, Szanowny Panie

W uzupełnieniu odpowiedzi z dnia 21.05 2019 r. na interpelację wspólną złożoną między sesjami Rady Miasta Płocka w dniu 8 maja 2019 r. w sprawie automatu na plastikowe butelki informuję, iż proponowane rozwiązanie zostało przeanalizowane przez Gminę pod względem kosztów realizacji przedsięwzięcia.

Zakup 1 automatu do zbierania butelek PET oraz puszek aluminiowych – w zależności od wersji, wyposażenia i pojemności pojemnika zbiorczego na zgniecione butelki – 28.000,00 – 55.350,00 zł netto plus 23% VAT. Automaty te przyjmują butelki wykonane z politereftalanu etylenu, zwanego powszechnie jako PET, które mogą być wykonane w różnych kolorach. Inne modele mogą również przyjmować aluminiowe puszki, czy też szklane butelki.

Cena sprzedaży recyklerom pozyskanych w automacie surowców waha się w zależności od koloru danego odpadu, przy czym cena za odpad przezroczysty jest większa niż za odpad w kolorze niebieskim czy zielonym i wynosi w przeliczeniu na 1 butelkę ok. 8-9 gr. kaucja w automacie za butelkę wypłacana losowo to 10 lub 20 gr.

Koszty eksploatacji (np. zakupu czy dzierżawy pojemników, energii elektrycznej), transportu odpadów i ich zagospodarowania miałyby ponosić gmina w sytuacji, gdy automaty stałyby się elementem systemu gospodarowania odpadami. Środki na kaucje butelek musiałyby w tej sytuacji pochodzić ze środków pozyskanych z opłat na zagospodarowanie odpadów komunalnych, a ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach takiego przeznaczenia nie wymienia.

Niemniej jednak, z uwagi na duży wymiar edukacyjny przedsięwzięcia, obecnie prowadzone są rozmowy z potencjalnym partnerem w zakresie wspólnej realizacji zadania w formie innej niż w ramach systemu gospodarowania odpadami.

Biorąc pod uwagę powyższe oraz wypowiedź Ministra Środowiska o tym, iż: „w tej chwili mamy problem z ceną za skup surowców wtórnych w postaci folii, opakowań, butelek PET, makulatury, szkła. Obecna cena nie pozwala na ekonomiczny system zbiórki i stąd niestety wiele tych surowców nie trafia do recyklingu”,* o czym branża odpadowa alarmowała już wcześniej, przedsięwzięcia w tym zakresie stanowią ryzyko dla gminy, przynajmniej do czasu ustabilizowania się sytuacji na rynku.

Jednocześnie na szczeblu rządowym należy zintensyfikować prace nad wprowadzeniem na terenie kraju systemu kaucyjnego za opakowania.

System kaucyjny polegał będzie na „krażeniu” pieniądza między producentem opakowań kaucjowanych a konsumentem, które kupuje produkty w tych opakowaniach, szczególnie tych wielokrotnego użytku. Opakowanie to może wrócić do producenta lub zostać bezpośrednio z automatu skierowane do recyklera. Utworzenie jednak takiego obiegu pieniądza i opakowania na rynku wymaga uwarunkowań prawnych dla wielu podmiotów, które mogą znaleźć się na drodze, jaką pokonuje opakowanie, od producenta, poprzez sprzedawców, sieci handlowe, konsumenta, aż do miejsca jego ostatecznego zagospodarowania.

„W 2017 r. resort środowiska przeprowadził analizę, według której wprowadzenie w Polsce systemu kaucyjnego opartego o automaty przyjmujące opakowania to koszt 19-24 mld zł. Prowadzenie przez pięć lat systemu kaucji opartego w całości o automatyczną zbiórkę odpadów przy pomocy specjalnych maszyn rozmieszczonych w sklepach kosztowałoby ok. 24 mld zł. Koszt takiej maszyny, w zależności od wielkości waha się od 75 tys. zł do 160 tys. zł, a trzeba byłoby ich postawić ok. 118 tys. Drugi scenariusz to system mieszany. Byłoby to połączenie zbiórki w automatach w większych sklepach z możliwością zwrotu np. butelek w mniejszych jednostkach. Pięcioletni koszt wprowadzenia takiego systemu to ok. 19 mld zł.” **

Opierając się na opracowaniu firmy Deloitte „System kaucyjny fakty i mity”*** z kwietnia br. system kaucyjny obejmować będzie odpady opakowaniowe wartościowe i relatywnie łatwo poddające się procesom recyklingu. Problemem pozostaną jednak odpady opakowaniowe, które również powstają w gospodarstwach domowych w dużych ilościach jak opakowania wielomateriałowe, tacki, opakowania po jogurtach czy zwykłe folie.

Ustawienie sieci automatów do opakowań jest dobrym pomysłem na odzysk chociaż części opakowań zanieczyszczających nasze środowisko. Nie rozwiąże jednak problemu bez włączenia w system (ale nie gminny system gospodarowania odpadami) wielu podmiotów, szczególnie tych, którzy pojawiają się na rynku przed powstaniem odpadu w gospodarstwie domowym.

W polskim prawie istnieje opłata recyklingowa za odpady wprowadzane na rynek (Ustawa o odpadach, art. 22: „Koszty gospodarowania odpadami są ponoszone przez pierwotnego wytwórcę odpadów lub przez obecnego lub poprzedniego posiadacza odpadów. W przypadkach określonych w przepisach odrębnych koszty gospodarowania odpadami ponosi producent produktu lub podmiot wprowadzający produkt na terytorium kraju, określony w tych przepisach.” (Dz. U. z 2019, poz. 701).

W praktyce w Polsce opłaty te są w porównaniu z rynkiem europejskim bardzo niskie i w opinii ekspertów nie mają nic wspólnego z kosztami systemu zbierania i przetwarzania odpadów celem przygotowania do recyklingu. Nie mają także związku z kosztami zagospodarowania odpadów powstałych po okresie użytkowania produktów i zagospodarowania powstałych odpadów.

Wydaje się zatem, że rozwiązaniem coraz bardziej narastającego problemu odpadów, szczególnie opakowaniowych będzie wprowadzenie rozszerzonej odpowiedzialności producentów (ROP), czyli zobowiązanie producenta do całościowego spojrzenia na swój produkt, nie tylko na etapie sprzedaży i użytkowania. Mechanizm ten wiąże w aspekcie ekonomicznym koszty zagospodarowania odpadów, w jakie przekształca się produkt po zakończeniu jego użytkowania. Obecnie projektowanie opakowań dla produktów nie jest prowadzone pod kątem ich dalszego łatwego zagospodarowania, lecz ma stanowić „wabik” na klientów. Opakowania takie często nie nadają się do dalszych procesów przetwarzania w postaci odzysku czy recyklingu lub poddanie ich tym procesom jest ekonomicznie nieopłacalne.

Optymalnym rozwiązaniem ROP byłoby zatem, aby wysokość wkładów finansowych płaconych przez producentów pokrywała całość kosztów gospodarowania odpadami dla produktów wprowadzanych przez nich na rynek unijny, w tym koszty związane z selektywną

zbiórką, sortowaniem oraz przetwarzaniem odpadów (pomniejszonych o przychody ze sprzedaży surowców), edukacją i raportowaniem.

Utworzenie systemu kaucyjnego poprawnie działającego na rynku z pewnością wpłynie na wzrost poziomów recyklingu odpadów opakowaniowych w kraju ogółem. Wymaga on jednak indywidualnego podejścia do warunków danego kraju, przygotowania czytelnych przepisów określających obowiązków poszczególnych podmiotów uczestniczących w rynku, wymaga czasu i szerokiej kampanii informacyjnej. W przypadku gmin jest bardzo ważne określenie, jaką funkcję spełniałaby w systemie kaucyjnym jako podmiot, który bezpośrednio nie jest ani producentem, ani konsumentem dóbr w opakowaniach, nie mniej jednak jest prowadzącym gminne systemy gospodarowania odpadami. Ważne zatem byłoby określenie, kto w systemie kaucyjnym jest właścicielem surowca oraz sposób włączania i rozliczania przez gminy poziomów odzysku i recyklingu zgodnie z odpowiednimi rozporządzeniami.

Datę wprowadzenia rozszerzonej odpowiedzialności producentów jest rok 2020.

Projekt ustawy o systemie kaucyjnym ma zostać przedstawiony na przełomie lipca i sierpnia. Jak przewiduje Ministerstwo Środowiska, prace legislacyjne mają ruszyć w trzecim lub czwartym kwartale bieżącego roku.

* za Forbes.pl z dnia 22.04.2019 „Zostanie wprowadzona kaucja za plastikowe butelki”, <https://www.forbes.pl/gospodarka/oplata-za-wprowadzanie-na-rynek-opakowan/bsl99tk>

**za PAP z dn. 19.02.2019 r. „Wiceszef MŚ: od przyszłego roku producenci opakowań zapłacą za ich zbiórkę i recykling”, <https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C407693%2Cwiceszef-ms-od-przyszlego-roku-producenci-opakowan-zaplaaca-za-ich-zbiorke-i>

*** <http://odpowiedzialnybiznes.pl/publikacje/system-kaucyjny-fakty-i-mity/>

Z poważaniem
ZASTĘPCA PREZYDENTA
Miasta Plescka
Piotr Dyśkiewicz

Otrzymują:

1. adresat
2. WOP – dw
3. WOR – dw
4. WKŚ-III - aa